

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

Net izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogrske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (insete)** se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Št. 297.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 30. decembra 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Slovinci!

Ljudsko štetje se bliža!

Vsakega Slovenca dolžnost je, da prizna slovenščino kot svoj občevalni jezik, naj prebiva doma ali med tujci; svojega materinskega jezika se ne sme nikdo sramovati.

Nikdo naj ne napiše poleg slovenščine še drug občevalni jezik, čeprav zna tudi še več drugih jezikov. Zapisan sme biti samo eden občevalni jezik. Občevalni jezik ostane za vsakega, četudi drug jezik razume, le oni, v katerem od nekdanjajše in najrajši govori, v katerem se sporazume s svojimi sorodniki in rojaki.

Nemci, Madžari in Lahi bodo gotovo zapisali svoj materinski jezik, čeprav znajo tudi slovensko. — Mož kot glava rodbine zapiše občevalni jezik tudi za svojo ženo in otroke.

Polnoletne osebe, ki živijo pri tujih ljudeh, učenci, pomočniki, delavci, hlapci, smejo po postavi sami določiti občevalni jezik in nikdo nima pravice proti njihovi volji zapisati občevalni jezik. — Po postavi se ne sme nikomur prigovarjati ali celo groziti, kaj naj zapiše.

Ako števni komisar resno in pravično ne postopa, naznanite to takoj okrajnemu glavarstvu ali Vašemu poslancu ali drugi odlični osebi ter zahtevajte poduk in pomoč!

Ne podpisite ničesar in ne pritrdite ničemu prej, dokler se niste prepričali, da se je zapisala resnica.

Neresnične napovedbe se po postavi kaznujejo z denarno globo ali zaporom.

Slovinci skrbimo, da bo naše število močno, ker po tem številu se nam bodo povsod odmerile pravice; ako nas je več, zahtevati smemo več šol, več uradnikov, več gospodarskih pripomočkov od naše vlade.

Ako sami sebi in svojim rojakom dobro želimo, ravnajmo se po tem poduku!

Slovinci, kjerkoli prebivate, ne pozabite in ne zatajite svojih starišev, svojega jezika, svoje domovine!

Kaj bodo storili Poljaki?

V Krakovem, po Božiču 1910.

Padeč Bienenrthovega kabineta kakor tudi sestava novega kabineta je še vedno prepirni predmet poljskih listov. Poljski listi še vedno niso nehali pisati o tem, ali je Poljsko kolo ravno dobro ali slabo, ko je s svojo politiko radi vodnih zgradb znatno pripomoglo do tega, da je baron Bienenrth moral končno podati demisijo. Da se ne gre pri tem za barona Bienenrtha, naglašajo složno vsi listi in mu obenem dajejo najboljšo spričevalo edinega dosedaj koalirkega ministerskega predsednika; niti se ne gre za poljske ministre bivšega kabineta, — ker se v istem času računa na nove poljske ministre bodočega Bienenrthovega kabineta. Čeravno so listi takoj po padcu do nedavna javljali zahteve, da se baron Bienenrth stavi pod obtožbo, kakor tudi cela vlada, ki ni hotela rešpektirati in izvajati pravomočnih zakonov o poljskih vodnih zgradbah — danes več noben poljski list ne zagovarja takih zahtev in brez mnogega izbiranja stavi na bodočega premiera zopet barona Bienenrtha. — Javlja se sicer še vedno tuintam kak glas nezadovoljstva, a v prvi vrsti se gre za poljske ministre. In to je danes z eno besedo vse, s čim se bavijo poljski listi.

»Czas« je prinesel večkrat članek, v katerem napada predsednika Poljskega kola prof. Glombinskega, češ da je storil neodpustljiv taktični pogrešek, ko je deloval na demisijo barona Bienenrtha.

Profesor Glombinski — pravi »Czas« — je računal nesrečno s situacijo in časom, ko je baronu Bienenrthu uporno odgovoril na vprašanje, hoče li celo Poljsko kolo glasovati za proračun.

Glombinski je hotel izbiti iz ministerstva edino ministra Bilinskega, a mereč na njega, je zadel barona Bienenrtha. Zanimivo je sedaj daljnje izvajanje istih listov: Poljsko kolo je bilo vsled demisije vlade prevarano, in sedaj vsled tega njegovega taktičnega pogreška izbija kapital na najneolajnejši način nemško časnikaštvo, očitač Poljakom, da so na tak način hoteli preprečiti zblizanje Čehov in Nemcev. A Poljaki ničesar bolj ne želijo, kakor češko-nemški sporazum, že radi tega, ker trpi vsled večnih češko-nemških porov največ škode Galicija, ki rabi delavni parlament. Celo jeden vodilnih poljskih politikov je izjavil, kako vro-

če želijo Poljaki, da pride do češko-nemškega zblizanja in da Čehi stopijo v delavno večino.

Čeravno se ta izvajanja morejo smatrati samo za odgovor na neke napade čeških listov v tej smeri, so vendar karakteristična za obnašanje Poljakov, ki se nikomur nočejo zameriti. Posebno pa proti Čehom naglašujejo zadnji čas svojo posebno naklonjenost. Izkazujejo slednjo najbolj z odločnim povdaranjem, kako morajo v novem kabinetu biti zastopani tudi Čehi, kar zahteva mirni razvoj nadaljnjih razmer. Tako navaja »Dziennik Polski«, naštevajoč 6 kandidatov bodočega ministerstva, med ostalimi tudi češke portfelje dr. Začeka in prof. Brafa.

Sicer se v vseh vrstah opaža nekaj kakor bojazljivost, obotavljanje ali poskus glede zblizanja poljskih strank, ki so si vendar v tolmačenju sedanjega položaja in v taktiki glede bodočnosti zelo nasprotni. Niti konservativne stranke se ne morejo zlagati; v njihovih listih se opaža velika razlika v razumevanju položaja. Vendar se dozdeva, da se bo kmalu dalo kaj doseči v tej smeri. Te dni se je začelo delati na to, da se zjedini vsepoljska in poljska ljudska stranka; to se more smatrati en korak bližje k poskusu skupnega dela poljskih strank.

Štajerske novice.

Svojim bralcem in naročnikom! Ker nismo mogli končati zanimivega in splošno priljubljenega podlistka »Tast Kondelik in zet Vejvara« v »Nar. Dnevniku«, priobči konec »Narodni list«. Kdor tedaj želi čitati konec »Tasta Kondelika«, si naj naroči »Nar. list« vsaj za eno četrtletje (kar stane 1 krono). — Uredništvo »Nar. Dnevnika«.

Kdor še ni naročil ali poslal izjave za »Slov. Narod«, naj to čimprej stori. Opozorjamo pa na to, da se »Slov. Narod« plačuje naprej. — Cenj. gg. dopisnike prosimo, naj pridno zalagajo štajerski del »Slov. Nar.« z novicami, ki se naj pošiljajo na naslov »Štajersko uredništvo« »Slov. Nar.«, Celje ali pa g. Janku Lešničarju.

Občni zbor zvezne tiskarne in trgovine v Celju. Včeraj se je vršil občni zbor zvezne tiskarne in trgovine v Celju. Iz poročila dr. V. Kukovca in dr. A. Božiča povzamemo, da je odbor društva sklenil, da se občni zbor vrši kot izvanredni občni zbor, ker odbor hoče podati natančne račune, kar pa kljub prvotnemu načrtu tokrat ni bilo mogoče, ker je bil v trgovini pred božičem tako živahen obrat, da bi pomenilo naravno oškodovanje podjetij, če bi se hotelo napraviti pri tem obilem obratu natančno inventuro in bilanco. Zato je odbor priporočal občnemu zboru, baviti se v prvi vrsti z vprašanjem preustrojitve društva v primernejšo obliko nego je društvo. Navzoči klerikalci dr. Benkovič, dr. Verstovšek, Pušenjak in drugi, ki so polovili pooblastila klerikalnih koroških posojilnic, so delali nemir. Akoravno so bili opozorjeni, da lastnim posojilnicam s tem škodo delajo, niso prišli k pameti in sta začela dr. Verstovšek in dr. Benkovič po mizah tolči. Za to maniro smo jima prav hvaležni, ker je zadnjemu slepcu odprla oči. Uničujoče je vplivalo razodetje g. dr. Kalana, ki je strmečemu občnemu zboru naznanil, da je dr. Benkovič kot nesramen klerikalni denuncijant po poklicu napravil nemške vloge na ministerstvo, namestnijo in glavarstvo, češ, da društvo zveza slov. posojilnic po pravilih ni opravičeno voditi tiskarno in naj se razpusti. Tako je »slovenski (?)« poslanec dr. Benkovič klical oblasti na pomoč zoper slovensko narodno podjetje. Vsled očitanja, da je dr. Benkovič nesramen denuncijant, se je spremstvo dr. Benkoviča razburilo in začelo s pestmi po mizah udrihati. Zato je predsednik dr. Kukovec napravil temu nedostojnemu početju klerikalcev s tem konec, da je zaključil ta izredni občni zbor. Pri prihodnjem rednem občnem zboru, ki bo v malo tednih po dogotovitvi bilance, upamo, da se napredni člani ne bodo odlikovali z odsotnostjo in bodo denuncijantu dr. Benkoviču plačali baharjio.

Iz Celja. Slavno občinstvo opozarjamo, da se kar najštevilneje udeleži Silvestrovega večera, ki ga priredi celjska čitalnica v vel. dvorani Narodnega doma. Začetek bo točno ob pol 9. uri. Na vsopredu so imenitne točke: Enojeanka »V civilu« bo jako zabavala. A nekaj posebnega pa bo varijeta, za katerega se vrše že vse tehnične vaje. Od posameznostij naj omenimo zlasti tenorista Girolamo Cavalinija, subreto Maro Ivanovno iz Moskve,

predvsem pa svetovnoznani ekscentrični trio Johnsohn, Dean in Hooc. — Pričakujemo torej mnogoštevilno udeležbo.

Silvestrov večer celjske »Čitalnice«. Vstopnina znaša za osebo 1 K, za rodbino do 4 članov 2 kroni, vstopnice za galerijo 40 vin.

Iz Gaberja pri Celju. Silvestrov večer v Sokolskem domu je pred durmi. Pripravljeno je za smeh, zabavo, ples in sploh vse, kar je za ta večer potrebno. Opozorjamo še enkrat na ta prvi Silvestrov večer v Sokolskem domu; slavno občinstvo iz okolice naj se istega polnoštevilno udeleži. Sosebno pa opozorjamo vse pridne in skrbne gospodinjke, da naj ne zamudijo te lepe prilike pri srečolovni med kojega dobitki so celi štoki amerikanskega sladkorja, kojega so uposale za naš Silvestrov večer amerikanske Slovenke. Med dobitki so tudi druga nad vse lepa darila tako da naj vsak pazi da poskusi že v začetku Novega leta svojo srečo. Pripravlja se tudi lepa alegorija za trenutek ko prestopimo o polnoči prag novega leta. Torej vsi okoliški slovinci jutri v Sokolski dom na Silvestrov večer, kjer želimo vsem veselo svidenje.

Slikarska šola v Celju. Slovenski umetnik akad. slikar g. Boleslav Dekleva se je naselil v Celju ter ustanovi slikarsko-risarske tečaje. Kakor izvemo, prijavilo se je takoj nepričakovano veliko število učencev ter se bo že v januarju začelo s poučevanjem. Želimo vspeha!

Okrajni šolski svet celjski je imel dne 27. tm. svojo redno mesečno sejo, v kateri se je vzelo na znanje več tekočih zadev, kakor: nadučitelj g. Čulk je na lastne stroške prestavljen s Ptujске gore za nadučitelja na Dobrni; odklonjen je rekurz načelnika kraj. šol. sveta v Petrovčah zoper imenovanje g. Turnška za kraj. šol. ogleda istotam; celjska okoliška šola ima glavne počitnice istočasno kot celjske mestne šole; nadalje so se obravnavale ovadbe nekega načelnika kraj. šol. sveta; sklepalo se je o ustanovitvi ekskurendne šole pri Sv. Magdaleni (Št. Pavel); priporočala se je neka prošnja za starostno doklado; na znanje se je vzelo poročilo o nadzorovanju šol; Št. Peter, Ljuboje in Blagovna in se je nadučitelju g. Jakobu Stanteju izreklo pohvalno priznanje za uspešno delovanje v šoli.

Iz poštne službe. Poštni oficijant Rudolf Murmayer v Celju je prestavljen k vojaški pošti v Sarajevu.

Nepoboljšljiv tat. Posestniški sin Janez Ribič v Štorah je ukradel svojemu očetu srebrno uro z verižico vred. 25. tm. se je isti splazil po noči v stanovanje Ignaca Sevška v Slancah pri Štorah in ukradel 50 K gotovine in obleke v vrednosti 200 K. Ribiča so izročili tukajšnji okr. sodniji.

Rajhenburški Sokol priredi dne 31. tm. velezanimiv Silvestrov večer pri g. Kosarju v Rajhenburgu.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal trgovec Ivan Perdan znesek 983 K 20 v kot prispevek od družbenih užigalic. — Rodoljubi, zahtevajte v vseh trgovinah gostilnah in kavarnah družbine užigalice, da na ta način doprimorete do večjih prispevkov v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Dve častni nagradi razpisani po pevskem zboru »Glasbene Matic« vsako po 100 je priznala »Glasbena Matica« g. Emilu Adamcu za »Tri večerne pesmi« in skladatelju J. Novaku za »Balado s sopranskim samosplovom, mešanim zborom in orkestrom. Na razpis je došlo 11 skladb. Pošiljatelj nenagrajenih skladb dobe iste z neodprtimi kuverti nazaj, ako nam pošljejo geslo in naslov, pod katerim naj se jim vrnejo.

Roparska banda. Iz Radgone se poroča: Že dalje časa straši v okolici Radgone obstoječa dobro organizirana roparska družba; posebno rada krađe kokoši. Tako je bila zopet 25. tm. ponoči pridno »na delu«. Posestnikoma Poderiču, vulgo Kočberju in Zieglerju v Potrni so bile ukradene vsi kokoši. Tudi v Zenkovcih so skušali tatovati srečo; vlomili so na 4 mestih, a so jih povsod nagnali. Pred nekaj dnevi so hoteli zločinci vlomiti v skladišče trgovca Polaka v Kaltenbrunn, ki jih pa je pregнал s strelji. Zaslediti še dosedaj niso mogli nobenega teh zviti in nevarnih uzmojčev, ki imajo najbrž svoje bivališče v sosedni Madžarski. Razumljivo je, da je prebivalstvo v okolici Radgone vznemirjeno vsled teh neljubih nočnih obiskov in da je podvojilo pozornost.

Skomre. Najemnik skomerskega lova, gospod Troha, je letos dobil za divjačino 2000 K. Obilen lov za tako malo obćino.

Govorice o spremembi štajerskega namestništva nočejo ponehati. Včeraj se je razširila po Dunaju govorica, da je namestnik grof Clary določen za sedaj vakantno mesto drugega najvišjega dvornega mojstra. Grof Clary se mudi sedaj na Dunaju. Vesti ki so se sicer lancirale že pred pol letom se nikakor ne potrjujejo.

Umrli je v Gradcu gospa Karolina Amschl mati višjega državnega pravdnika, dvornega svetnika Alfreda Amschla. Truplo se prepelje v rodbinsko rakev.

Živinski sejem v Gradcu je bil dosti boljši kakor sejem prejšnjega tedna. Živine se je priglasilo 407 proti 198 prejšnjega tedna.

Okrajni zastop v Mariboru. Funkcijska doba mariborskega okrajnega zastopa se konča 18. febr. 1911. Kakor se poroča, bodo nove volitve že meseca januarja 1911.

Graska „Čitalnica“ priredi svoj Silvestrov večer članom in po njih vpeljanim gostom dne 31. decembra 1900 v dvorani „Zum grünen Auer“, Leonhardstrasse št. 5. Vspored: Sviranje na glasovirju. Komičen prizor. Igra: „Moč ženskih solz“. Osebe: Anton Brinar, sodni svetnik; Minka, njegova nečakinja. Zabavne makame. Tombola in prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnine ni. Vabilo velja kot vstopnica.

Prostovoljna požarna bramba v Gotovljah priredi na Novega leta dan v dvorani g. F. Malgaja veliko božično drevo z bogatim srečolovom. Svirar narodna godba. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 20 vin. K prav obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Društvo »Knjižnica Št. Jurij ob J. ž.« želi vsem članom pokroviteljem in izposojevalcem, ki so se odkupili od običajnega razpošiljanja pismenih čestitk v prid društva, najsrečnejše novo leto in se jim za darove najiskrenejše zahvaljuje. Odbor.

Št. Jurij ob J. žel. Prihodnjo nedeljo dne 1. prosinca se vrši v gostilni g. Andreja Vrečka domača veselica z godbo, plesom, šaljivo pošto itd. Del čistega dobička se izroči družbi sv. Cirila in Metoda. Pridite v obilem številu, da se pošteno razveselimo.

Št. Jurij ob Juž. žel. Na povabilo nekaterih tukajšnjih posesnikov je priredil g. Vičanski Škerlec, znani napredni gospodar, pri posestnici Neži Oset v Hrušovcu gospodarsko zborovanje. Prišlo je nepričakovano lepo število kmetov, nekaj celo po eno uro daleč. Vsi so napeto poslušali govornika, ki nam je iz svojih lastnih, večletnih izkušenj govoril o napravi travnikov in o njih gnojenju. Govoril nam je tudi o deteljni setvi po najnovejšem načinu. Povedal je še marsikaj zanimivega iz svojega življenja. Ko je svoje predavanje končal, smo ga še naprosili, da nam je razkazal brzoparilnik »Alfa« za parjenje svinjske krme, katerega je omenjena posestnica, pri kateri se je vršilo zborovanje, naročila že pred par tedni. — Skuhal oz. sparil je v neverjetno kratkem času in z zelo malo množino drv. Med parjenjem nam je še marsikaj koristnega razložil. Ko smo nazadnje še poskusili sparjen krompir, smo vsi sklenili, da si bomo v najkrajšem času naročili brzoparilnik »Alfa«. G. predavatelju bodi za njegov trud izrečena prisrčna hvala. — Poslušalec.

Zimsko suknjo je ukradel te dni posestniku Fr. Frangežu v Bohovi nek potujoči rokodelc, ki je šel proti Mariboru. Uzmoviča so prijeli v neki žganjarni v Mariboru v osebi 35letnega pleskarja Franca Plevca iz Kranjskega, in sicer ravno ko je hotel prodati ukradeno suknjo. Plevca so izročili mariborski sodniji.

Ukraden vol. Na Sveti večer je nekdo ukradel posesnici Heleni Jakob v Dobrni iz zaprtga hleva dvoletnega vola, ki je vreden 280 K. Tat je gnal vola proti Spodnjemu Doliču. Kakor se poroča iz Slovenjega Gradca, so že dobili tatu, ki je prodajal vola.

Dekleta so hodili klicat trije rudarji iz Trbovelj. Prišli so »pod okno« posestnika Kovača v Ojstrem. Dohitela jih je pri tem »mrzla« usoda; v hiši pač niso imeli smisla za »gorečo« ljubezen ponočnjakov ter so jim poslali skozi okno mrzle vode. Njihova prej ljubezni polna srca so se vsled vpliva mrzle vode naenkrat spremenila v maščevalna. Začeli so iz revolverjev strejati proti hiši, ne da bi koga zadeli. Vložila se je ovadba proti njim pri celjskem okrožnem sodišču.

Ormož. V nedeljo dne 18. t. m. je sklicala štajerska konjerejska družba v gostilno Skorčič v Ormožu shod konjerejcev v svrhu ustanovitve konjerejske zadruga za sodni okraj Ormož. Shod je bil sklican na pol 3. uro, in se je takrat zbralo okoli 50 konjerejcev, a sklicatelja ni bilo, prišel je še le ob 4. uri, kar je bilo povod, da je več konjerejcev pred začetkom odšlo. Velika gospoda so vajeni, če pridejo med kmete, da so ti tiho ter ubogajo kakor kužeki. To pot pa ni bilo tako; položaj je bil tak, kakor da sploh ne bode prišlo do ustanovitve zadruga. Nastali sta dve stranki glede pasem in različna druga nesoglasja. Z veliko težavo in posebnim prigovarjanjem se je doglno število 22 zadružnikov. Prišla je volitev. Naši pridni nemčurji in štajercijanci iz okolice bi radi vsi prišli v odbor, a bil so v manjšini; zatekli so se k grofu Wurmbrandt-Stuppachu in začela se je licitacija števila odborniških mest; prišli smo od določenih

6 srečno na 11. Grof je hotel še enega svojega noter spraviti, zahteval je 12-tega. Tem so se nekateri naši uprli; gospodje so uvideli, da so narodni Slovenci v večini, no, in sklenjeno storjeno: za ormoški okraj se imata 2 zadrugi ustanoviti in sicer ena v Središču in ena v Ormožu. S tem je bila nemčurska večina za ormoško zadrugo pridobljena. — Načelnikom te je bil izvoljen grof Wurmbrandt-Stuppach — konjerejec, ki se sploh s konjerejo ne peča, težke kobile pa niti nima — zadruga pa se je ustanovila za rejo konj noriškega plemena. — Ako je ločitev zadruga v dve, oziroma ustanovitev dveh namesto ene za stvar dobra, prepustimo bodočnosti, da je pa z ozirom na slovensko stvar to skrajno slabo, je nedvomno; da je pa prišlo do tega, je kriv taktično zgrešen nastop Središčanov; če ti ne bodo svojega separatizma skoraj pustili, bode pač tam ostalo vse slovensko narodno, a drugo v ormoškem okraju prešlo bo polagoma v nemčurske roke. Vsem narodnomislečim možem v okraju pa se bode trebalo začeti bolj brigati za gospodarske stvari.

V Lembahu pri Mariboru se je vršila 22. t. m. božičnica s petjem, z deklamacijami in igro. Udeležili so se je skoro vsi domači veljaki in veliko število starišev. Po slavnosti je prejelo 192 otrok razna darila; najubožnejši učenci so bili obdarovani tudi s toplimi oblačili in z obutjem.

Makole. Odplula je ona tajinstvena — sveta noč, razgubil se je jek božičnih zvonov, le spomin prijeten živi v duši, posebno v otroški duši. Iz naših gričkov prihajajo bedni otroci šolarji. Tuzno se ozirajo po trgu, le sem pa tje se jim zardosti obrazek, ko gledajo skozi okno okrašeno božično drevesce srečnejšega. Tem ubožnim malčkom prirede požrtvovalni Makolčani dne 8. prosinca v narodni dvorani božičnico. Na vspredu so božični nastopi, božično drevo, deklamacije, petje, govori itd. Komur preostaja kakšen darek izpod božičnega drevesa, naj nam ga posodi in s posojilom pride naj sam, je prisrčno vabljen in otroška duša, blesteča se v pomladnem veselju, mu vrne dvojno posojilo. Komur je mar oni rokav, ki se imenuje Dravinjska dolina, pride gotovo na prvo slovensko božičnico dolj pod korenjakom Bočem. Pridite vsi, ki čutite z nami, ki čutite z mladino, čutite slovensko. Na svidenje 8. prosinca pod božičnim drevescem v Makolah!

Druge slov. dežele.

Razpust tečaja krščansko socialne zveze v Svečah. Ckr. okrajno glavarstvo v Celovcu je 28. tm. brzojavno razpustilo tečaj SKSZ v Svečah zaradi goveje kuge na gobcih in parkljih!

Veliki Lošinj. Naučni minister je poželil zasebni trirazredni ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda s hrvaškim nčnim jezikom v Velikem Lošnju pravico javnosti.

V Povišanje delniške glavnice Jadranske banke v Trstu. Poroča se nam, da se je v včerajšnji seji upravnega sveta Jadranske banke sklenilo enoglasno, da se poviša delniško glavnico od K 4,000.000 na K 6,000.000. Jadranska banka, ki je praznovala te dni petletni jubilej svojega obstanka, povišava v tem času že petič svojo delniško glavnico, kar priča o njenem napredku in razvoju.

V Shod zijonistov v Zagrebu. V nedeljo so imeli zijonisti, ki živijo v jugoslovanskih deželah monarhije, v Zagrebu konferenco. Sklenili so prenesti organizacijsko centralo in zijonistovski list „Židovska smotra“ iz Oseka v Zagreb.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Kolera v Carigradu.

Carigrad, 30. dec. Kolera se širi še vedno po mestu; poprečno zbolí na dan 12 oseb na novo.

Zdravljenje eks-sultana Abdul-Hamida.

Carigrad, 30. dec. Vplivne osebe se trudijo za to, da bi se dovolilo iti bivšemu sultanu Abdul-Hamidu v kakšen nemški sanatorij, da se ozdravi. Iste osebe ponujajo vse le možne garancije, da se sultan nikakor ne bode več vtikal v politiko.

Iz češke agrarne stranke.

Praga, 30. dec. Češka agrarna stranka je imela včeraj shod okrajnih stankinih zaupnikov pod predsedstvom posl. Švehla. Najprvo se je razpravljalo o organizatoričnih vprašanjih, na kar je poročal posl. Bukvaj o političnem položaju.

Tovarna bomb v Londonu.

London, 30. dec. Policija je našla v Gold-Street skladišče in tovarno bom, kateri so se pošiljale v anarhistične namene po cellem svetu. — Pošiljale so se v škatljah kot barve ali barvano blago.

Listnica uredništva.

Slovenjgradec: Pride v „Slov. Nar.“. Hvala za trud in prisrčne pozdrave. — **Več drugih dopisnikov:** Pride v „Slov. Narodu“. Hvala in pozdrave!

LISTEK.

Tast Kondelik in zet Vejvara.

Ceški spisal Ignát Herrmann. — Poslovenil Stanko Svetina.

Vločila je z dvema žličkama in potegnila vem skuhane mošnjičke in kose aksamita in pliša, ki je bil drugače moder in rdeč, toda sedaj brez barve in zgrbljen kakor vampi. Na dnu sklede so ropotali različni drobni okraski, ki so se v vreli vodi odločili od mošnjičkov.

Pepica je odpirala posamezne mošnjičke, v katerih so se bliskali uhani, naprsne igle in drugo, nekateri pa so bili prazni.

»Prebiti Vejvara!« je godrnjal mojster Kondelik smešno-jezno. »Zakaj pa pravite, da znate kuhati čaj?«

»Oče«, je odbijal Vejvara tastov naskok, »saj ste mi oni lonec sami prinesli.«

»Ali sem vohal, da je napravila mati iz njega kaseto za dragocenosti? Zakaj pa niste pogledali vanj?«

»Saj ste tja nasuli čaj, oče.«

»Čaj ne bi storil temu ničesar, Vejvara, toda vi ste na to vili vrelo vodo!«

»Vejvara, oče«, se je vrinila v prepir Pepica, »ničesar si ne očitajta — oba sta kuhala. Ampak mamica bo neizrečeno vesela, ko ji bom o tem pisala.«

»Pepica, ako zineš le besedico, takoj te izdedim! ji je zagrozil Kondelik. »Izberi to, posuši in jutri nesi vse gospodu Hladiku v Šlikovo palačo, da napravi nove mošnjičke. Sedaj pa izplahni lonec in kuhajta iznova. Verjamem vam, Vejvara, da bo drugi čaj bolj okusen...«

Pepica se je smejala še ob eni po polnoči, ko se je poslovila od očeta. In v tej noči ni strašilo mojstra Kondelika nobeno pošastno praskanje, tako trdo je spal po petih kozarcih čaja.

XXIX. Veter je zavel v nasprotno stran.

Ono nedeljo po usodni kuhi čaja, se ni pri mojstru Kondeliku kuhalo drugega kakor zajutrek. Povabil se je na obed in povabila sta ga tudi Vejvarova. To je bil obed v slovo, zakaj že jutri bi se morala Pepica odpeljati. Vreme ni bilo prikopljivo, še vedno je bilo hladno, pusto, in venomer je pršilo. »Toda večno ne bo trajalo«, je odgovorila Pepica Vejvari, ki ji je rekel, da naj premisli, ali bi ne bilo bolje, ako bi še par dni ali magari celi teden počakala, da bo vreme stalno.

Mojster se je torej ob pol dvanajstih napotil od doma in je resno stopal proti Vinogradom. Ta njegova resnost je imela tudi svoje vzroke. Prvič je pošiljal k vragom ves letošnji junij, katerega »uradovanje« mu ni bilo prav nič všeč, ker je hladno in deževno vreme kuga za slikanje in glavno za slikanje v novih hišah. Hiše se ne suše, »puč« v stanovanjih je vedno vlažen kakor močvirje in sveže apno požira barvo. Napraviš takintak »ton«, veseliš se, ker si dobro pogodil, pa ga poglej potem čez en teden: vse je kakor garjevo. Same krnine. Najemniki zabavljajo slikarjem, toda to je krivda ometa. Da, ko bi pustili hiše, da bi se dodobrega posušile. Toda, stavbeniki ne morejo dočakati, da se bržinbrž natlačijo s strankami, posebno pa podjetniki, katerim se gre za to, da bi barako kar najpreje prodali. Vrag vzemi vse stranke, čeprav dobijo magari kako bolezen, samo če nese. In kako naj šteje podjetnik dohodke, ako je hiša prazna!

Drugič je izpil mojster Kondelik včeraj pet čajev, razume se, da z rumom in danes je imel glavo zabito z deskami. Ako bi solnce sijalo in grelo, bi potegnili iz nje te pare, toda ob takem solznem dnevu se razleze maček po cellem telesu. Saj mojster je to čutil takoj zjutraj, ko je sklonil glavo nad umivalnikom. Takoj se je moral zdraviti, tako se mu je vsled tega gibljaja stresel mozek.

Tretjič — in to v zvezi z obema, prvima vzrokoma — se je polastilo mojstra Kondelika nekaj kakor melanholija. Sobni slikarji nimajo navadno te bolezni in mojster Kondelik bi lahko popolnoma gotovo z besedo označil in opisal svoje duševno razpoloženje. Toda podobno je bilo to melanholiji. Izviralo je iz bodočega odhoda Pepičinega. Mati je šla proč, in jutri hči! Kaj naj počne?

Sreča, da ga je vendar nekaj tolažilo. Tu ostane Vejvara. Z njim si opomore v teh par tednih najbolje. Glavno večeri, ti so važni. Dan bo že lahko pretolkel — in mojster Kondelik je moral precej letati za svojimi slikarji — toda zvečer, zvečer! Vejvara bo njegov adjutant. In če se bosta kje dolgo zamudila, bo najbolje, če bo šel Vejvara k njemu spat. Zakaj sedanja njegova zapuščenost po noči je mojstra najbolj mučila.

In pa še četrtič: Kondelik je dobil danes dopoldne pismo od žene, ki je pričalo, da ni tako zadovoljna, kakor je hotela biti. Da se ji tam toži, in ker je sedaj tako oddaljena, da se vedno spominja Pepice.

Sicer pa mu ni šla cela stvar dobro v glavo. Ko bi imele ženske pamet!

Vendar se mu je na svežem zraku v glavi nekoliko razjasnilo in ko je ravno opoldne stopil v svojo vinogradsko hišo in ga je iz nekaterih odprtih vrat na hodniku objel duh nedeljskega obeda, se je prav veselil današnjega kosila. Kaj je neki Pepica skuhala?

Dvignil je roko, da bi pri Vejvarovih zazvonil, toda v tem so se odprla vrata, v predsobi je stal Vejvara. Na prvi pogled se je tistu zdelo, da je nekako prepadel, da se ni dobro naspal. Morda je odsevalo na njegovem obrazu lastno razpoloženje Kondelikovo?

»Pozdravljam vas, oče!«

Trudil se je, da bi rekel to zelo veselo, toda zvenelo je nekako zamolklo.

»Kaj pa gledate kakor miš iz moke, Vejvara? je vprašal mojster Kondelik namesto pozdrava. »Vidite, to imate od svoje pijače. Hudič naj bi vas vzel včeraj z onim čajem — jaz imam v glavi same deske.«

»Ampak, oče — k o m u pa je prišlo to na misel? Sicer mi pa nič ni, samo malo sva spala, to je vse.«

»Kaj pa Pepica?« je poizvedoval mojster.

»V kuhinji kuha — takoj bo tu.«

»No, saj jo počakamo. Danes, da vam po pravici povem, se najbolj veselim juhe. V glavi je vse nekako nabito. Upam, da danes ne boste skuhalih nobenih čunij, kaj? In sploh vam svetujem, Vejvara: ne vtikajte se v kuho. Zastrupili boste katerega izmed nas, gotovo nas boste zastrupili.«

Medtem je mojster slekel in obesil površnik, Vejvara mu je odprl vrata v obednico.

Kondelik je vsopil in se je zadovoljno sprehal po sobi. Všeč mu je bilo pri Vejvarovih, kjer je bilo vse tako novo in lepo urejeno. Čudna reč — je premišljal — da začenjata mlada mnogo lepše in z večjo udobnostjo, kakor je bilo pri njem in materi pred dvajsetimi leti. Prišli do gotovega, to je cela stvar. Pri njih je bilo tedaj tudi lepo in z nikomur na svetu ne bi menjal. Obdrgnilo se je malo med tem časom, res, in prišlo je iz mode. — Toda gotovo je, da bi se mojster doma niti ne spoznal, ko bi mu tja natlačili novo pohištvo. — Zrastel je z vsem, kar mu pripada in iz tega odseva celo njegovo dvajsetletno zakonsko življenje. Saj pri Vejvarovih bo postalo to tudi staro in v vsak kós pohištva se vtisne zgodovina njunega skupnega življenja. Mojster Kondelik se je spomnil sedaj na star, kožnat naslanjač doma, v katerem je sedela njegova mati. Mati je že davno stopila pred večnega sodnika in naslanjač je najbrže že davno zgorel — toda kadarkoli se je Kondelik spomnil svoje mladosti, mu je stopil pred oči stari, oguljeni naslanjač in v njem njegova mati. Ki bere nekaj koledar ali molitveno knjigo.

»No, in Pepica?« se je predramil mojster iz svojih misli, »ali se je tudi danes zjutraj hehetala naši včerajšnji kuhi, kaj?«

»Ne, ne, oče«, je odgovoril Vejvara, »danes ji ni toliko za smeh.«

Vrata iz predsobe so se odprla in Pepica je vstopila s skledo rezanceve juhe. Res, prav nič vesela ni bila. Pozdravila je očeta, toda ne tako radostno kot drugače. Zdelo se je celo, da ima oči nekako objokane — če ni bilo to posledica nezadostnega spanja — in jih je tudi sumljivo povešala.

Mojster ni rekel ničesar, samo gledal je Vejvaro pa hčer, in zopet hčer in Vejvaro. Naenkrat se mu je zazdelo, da je tudi tu v sobi nekako dolgočasno in pusto. Ali sta se mlada morda kaj prepirla?

Začeli so jesti, nihče ni govoril. Mojster je pohvalil juho, nihče mu ni odgovoril. In skoro vedno je sedel le z Vejvaro, Pepica je venomer hodila v kuhinjo. Tako delajo sicer vse kuharice, toda zdelo se je, da se Pepica nečesa izogiblje.

Mojster je sedel kakor na trnju. Tako razpoloženje ga je vedno spravilo v slabo voljo, čeprav ni imelo niti najmanjšega vzroka. In ko je slednjič prinesla Pepica tudi mlado gos, krompir in salato — vse to je bilo pripravljeno posebej za očeta — in ko je morala sesti k svoji juhi, ki se je že shladila, ni mojster več zdržal.

»Prosim vaju, otroka, kaj pa se je zgodilo?« je vprašal naglo. »Oni čaj vaju menda ni tako izdelal?«

Pepica se je premagovala, toda ni se mogla premagati. Dve veliki solzi sta ji zdrknili iz oči naravnost v juho.

Mojster je odložil nož in vilice.

»Kaj pa ji je, Vejvara?«

Vejvara si je obrisal usta.

»Nič ne pomaga, Pepica«, je rekel, kakor bi se hotel oprostiti, da izda neizrečeno skrivnost. — »Ne gre ji sedaj iz glave naša jutrašnja ločitev, oče, to je vse.«

Mojster se je oddahnil. Samo da se ni zgodilo kaj hujšega.

»Ne, Vejvara, to ni to«, je izsilila iz sebe Pepica, kakor bi jo z mukami prisilil.

»Je to je, Pepica«, je ostal Vejvara pri svojem, »da ne bi oče mislil, da sem te razžalil. Saj si začela jokati že pri zajureku.«

»Toda zakaj!« je ugovarjala Pepica.

»Torej dobro, otroka, sedaj jejmo«, je končal za sedaj mojster Kondelik, ki se je bal, da se mu ne bi gos ohladila med temi razlagami. In še bolj je hitel jesti.

Ko je Pepica po obedu prinesla črno kavo, ko je bilo že z mize pospravljeno in ni bilo nobenega izgovora, da bi zopet ušla v kuhinjo, je prižgal mojster smodko, ponudil jo tudi Vejvari, kadil jo vdobno in je rekel hčer:

»Torej dobro, Pepica, ako nočeš iti od Vejvare, ostani doma — pa je konec. Bode nam tu še bolj veselo.«

Vejvara je pogledal Pepico, kakor bi čakal, da sama spregovori, toda ko je Pepica molčala, je začel v zadregi:

»To ni še vse, oče. Pepica je žalostna tudi zaradi nečesa drugega...«

»Vejvara!« je vzkliknila mlada gospa, kakor bi hotela možu zatisniti usta.

»Tega se ne smeš sramovati, Pepica«, je rekel Vejvara. In obrnil se je k tistu in je pojasnjeval:

»Skratka, oče, sedaj se Pepici mamica smili. Ker je tako sama in ker ne bi bilo vsega tega teba. Da, tako je to.«

Mojster Kondelik se je ozrl na Vejvaro, kakor bi bil nekaj našel, kar je že davno iskal in je zagrmel:

»Ženske! Da, ženske! Ako bi se midva ločila, bi rekle, da tega prav nič ni treba, toda ko izkusijo same, govore drugače. Tako, in sedaj preberite torej, kaj mi piše naša mati.«

Segel je v notranji žep suknje, izvlekel pismo in ga dal Vejvari.

»Berite, Vejvara, in čitajte glasno, da bo tudi Pepica slišala.«

Vejvara je vzel iz kuverte pismo, razvil ga je in bral:

»Najdražji stari! Iskreno te pozdravljam in teta Katinka tudi in dam ti na znanje, da sva obe zdravi. Pokrajina je prav lepa, toda tega gozda je tu zelo veliko in povsod je tiho, tako da je nama včasih dolgčas. Tudi tla so malo vlažna, toda to je krivo letošnje deževno vreme. Noče postati bolj gorko in rade bi zakurile, toda nimamo nobene peči. Upavi, da si zdrav in Pepica z Vejvaro tudi, in zelo sva veseli, ko ne boš imel več toliko dela s slikanjem in ko boš lahko prišel sem. Kaj pa dela Pepica? Vedno se spominjam nanjo, in kadar pomislim, da bo tudi kmalu odšla, mi je zelo tesno. Dokler je v Pragi, se mi vedno zdi, da nimam do nje tako daleč, toda če pomislim, da pojde tudi proč, tedaj se mi zdi, da bom popolnoma raztrgani in včasih se moram jokati, kakor da je ne bi več videla — —«

Vejvara je prenehal, zakaj z divana, kjer je sedela Pepica, se je oglašil jok.

»Le beri dalje, Fran«, je silil mojster Kondelik. »Tako hudo ne bo.«

»In sedaj, ko o vsem tem premišljam«, je nadaljeval Vejvara, »se mi zdi čudno, zakaj smo se razšli v najtežjih okoliščinah življenja, in mislim, da bi ne bilo tega treba. Moj Bog, mislim si, pravzaprav bi morala biti vedno pri Pepici, in ne prišlo bi nama niti na misel kaj takega, ako ne bi naju obe Bog naenkrat na to spomnil. Niti misliti si ne moreš, kako mi je po vas vseh dolgčas, in po Pepici, in upam, da mi boste zopet kmalu pisali. In menim, da bi bilo najbolje, ako bi bili tu vsi skupaj. Samo če bi bila Pepica spregovorila, meni se vse to ni zdelo tako, dokler sem bila doma. Stokrat pozdravi, stari, Vejvarove in če prideš sem, te prosim, da prineseš nama nekoliko jajec in masla. Tu nimajo veliko kokošij in te neso v gozdu in tam jih kak dihur izpije. Poljubljaj tebe in Pepico tudi in ostanem tvoja stara zvesta Beti.«

P. S. Denarja imam do sedaj dovolj, toda ko bi imela takole kaj toplejšega na sebi. Obe moravi spat v dveh jopcah, reci Pepici, naj mi tam pošče oni dve vezeni janki. Ne z onimi obnošenimi rokavi, oni novejši.«

Vejvara je končal, zložil pismo in ga dal mojstru. Pepica je na divanu tiho jokala. Naenkrat pa si je obrisala oči in je zaklicala odločno:

»Jaz ne grem v Budnjane, Vejvara, jaz sploh ne grem sama. Pojdem k mamici!«

Mojster je zavihtel s pismom nad glavo in je vzkliknil:

»Tak vidite, Vejvara! Naj bi jim kdo izmed naju prej to svetoval!«

XXX. Mamica bo presenečena.

Pepičin sklep, da pojde k mamici, je bil tako važen, da bi lahko nudil veliko snovi k daljšemu razgovoru, toda mojstru se ni ljubilo veliko govoriti. Že ko je pil črno kavo, je zdehal kakor lev in ko je odrinil čašo in ko se je zaril v kot divana, je Vejvara videl, da lezejo tistu trepalnice skupaj. Mojster je sicer poskusil dvakrat, trikrat odpreti oči, toda ogoljufana noč se je maščevala.

»Kaj pa, oče, ko bi malo zadremali?« je predlagal Vejvara.

»Da vam je prišlo to na misel«, je rekel mojster hvaležno. »Napravim to, da. Saj zmiraj se mi je zdelo, kakor bi mi nekoliko verzov manjkalo.«

In zgrbil se je v kotu, kakor bi si hotel napraviti gnezdo.

»Ležite rajši, oče«, je menil Vejvara. »Takoie se ne boste odpočili.«

Mojster Kondelik se je malo boječe ozrl po divanu.

»Veste, Vejvara, da vam ne bi tega pliša odrgnil. Imate to še vedno kakor na razstavi.«

»Oče, ko bi se morda — —«

Vejvara ni dokončal. Kondelik je hipoma sezul čevlje pod mizo in že se je raztegnil.

»Ne bojte se, Vejvara«, je mrmral ves zaspan, »spal bom kakor kanarček. In če se vam odrgne, vam dam zopet povleči.«

In čez par minut je smrčal kot medved. Vejvara je šel tiho k pisalni mizici in se poglobil v neke koncepte, za katere je prinesel material iz mestne hiše. Delal je pridno kakor učenec, predvsem zato, da ne bi ostalo kaj za njim, ko pojde s Pepico. Hotel je imeti vse v redu.

Čez eno uro je postalo mojstrovo hropenje slabše in se je spremenilo v čudno žvižganje, ki je spravilo Vejvaro v smeh, mojster je naglo od-

pri usta in zazdehal, kakor bi se kolesca v stroju z zobmi drgnila, močno je zahropel, kakor bi se odvijala veriga padajoče uteži, zamlaskal je še — in pogledal. Stegnil se je, da so mu vsi členi pokali, oddahnil se globoko in je sedel.

»Vejvara, šele sedaj mi vaše kosilo diši, kakor se spodobi. Imate kanape kakor turški sultan. Na našem že čutim vsako pero, kakor bi bili v njem klini. Ko se mati povrne, mi mora kaj takega preskrbeti. Kaj vi niste spali?«

»Jaz sploh ne spim po obedu, oče«, je odgovoril Vejvara. »Zdravniki pravijo, da se od tega debeli srce.«

»Moj Bog, kaj vse ti zdravniki pravijo«, je mrmral Kondelik.

V tem trenutku se je Vejvara spomnil, da o takih stvareh ne sme s tasto govoriti, da ga ne spravi v slabo voljo. In hitel je popravljati.

»Tudi jaz bi spal, oče, toda ne morem. Tu imam nekako delo iz urada.«

»To tudi domov nosite! To je nespametno. — Kaj pa imate?«

»Nekak pomislek, oče. Včeraj smo imeli komisijo.«

»No seveda«, je rekel mojster zaničljivo. »Pomislek! Magistrat vedno kaj misli — in mi plačevalci to odnesemo.«

Vejvara je zložil listine z nasmehom, zaprl jih v miznico in je vstal.

»Moram pogledati, da nam da Pepica malico. Potem lahko gremo malo na sprehod.«

Malico je Pepica prinesla, toda na sprehod se ji ni ljubilo iti. Ima baje mnogo dela in pripravljajna, da bo lahko v miru odšla.

»Torej vam povem, Vejvara«, je predlagal mojster. »Pojdiva sama, Pepica naj tu gospodari in zvečer naj nam kaj pripravi. Vrnil se bom k vam na večerjo.«

In gospoda sta odšla na sprehod, v Prago. — Vejvara je nameril korak proti Mali Strani, imel je nanjo lepe spomine.

»Slišite, Vejvara«, se je mojster naenkrat domislil. »Pepica bi morala iti v Budnjane! Ali ni to tam pod Karlovim Tynom, kjer smo imeli takrat oni tajni izlet?«

To je bilo prvič čez dolgo časa, da je omenil mojster o onem ponesrečenem tajnem izletu, ki ga mu je pripravil Vejvara v prvi dobi, ko se je s Pepico seznanil. Nikdar ni bilo varno omeniti mojstru o onem usodnem izletu. Vejvara se ga je sam nerad spominjal.

»Da, oče«, je pritrdil Vejvara, »tam je to.«

»Vejvara«, je odvrnil mojster, »kaj vam je prišlo na misel, da ste hoteli peljati ženo v oni kraj, kjer ste mi napravili tak škandal in kjer bi bil kmalu prišel ob nogi...«

»Oče, pravzaprav mi je to svetoval gospod svetnik Vonasek«, se je izgovarjal Vejvara. »Tja gre navadno njegova gospa, tudi letos pojde. To je krasna pokrajina, zgodovinska — —«

»Na ono na š o historijo tam ne pozabim do smrti, Vejvara!« je zaklical Kondelik. »In ko bi živel sto let, v Budnjane me nihče več ne spravi. Odobravam, ker noče iti Pepica tja.«

»Nočem siliti Pepice«, je rekel Vejvara malodušno, »toda stanovanje sem najel in dal sem tudi aro. Sedaj ne vem, kako napravim.«

»Jaz vam svetujem, Vejvara: naj vzame ono stanovanje gospod svetnik Vonasek za svojo gospo. Tako bo obema pomagano.«

»Ako bo ostala Pepica pri tem«, je pripomnil Vejvara skesano.

»Niti vprašati je ni treba, Vejvara. Najbolje bo, ako gre k materi. Kdo pa je še videl rodbino tako razmetano po vseh kotih! Vedno mislim, da nam je vse to napravila teta Katinka. In kadar imajo take tetke v kaki stvari svoje prste, je vrag!«

Pepičin sklep je bil trden. Ko sta gospoda odšla, je prebrala še dvakrat materino pismo, jokala je nad njim, prosila v duhu mamico odpuščanja, da jo je tako iz Prage segnala — zakaj ko je občutila kes, je prišla sebi krivdo vsega, kar se je zgodilo — in ko sta se gospoda zvečer vrnila, sta dobila Pepico boljše volje nego je bila prej, ko sta jo zapustila. Njen boj je bil dokončan, v duši je bio zopet mirno. Pojde k mamici, to je gotovo.

»No, to bo mamica vesela, ko te jutri zagleda«, je rekel Vejvara ves vesel, da ni nobenega omahovanja.

»Jutri?« je vprašala Pepica. »Ne, Vejvara. Jutri bi šla v Budnjane, toda če grem k mamici, je zopet druga stvar. Na to se moram čisto drugače pripraviti. Mislim, da danes teden.«

»Saj je vse pripravljeno, Pepica«, je ugovarjal Vejvara, »koši so zloženi...«

»Kaj pa se ti razumeš na naše priprave, Fran«, je odgovorila Pepica. »Pravim ti, da je sedaj popolnoma drugačna stvar. Kaj ne moreš dočakati, da se me znebiš?«

»Toda Pepica!« je zaklical Vejvara očitačoče.

»Pusti jo, Fran«, je rekel mojster Kondelik, ko je skočila Pepica v kuhinjo. »Naj se zgodi po njenem. Naj gre, kamor hoče. Dobro, danes teden — v tem vremenu ne bo ničesar zamudila. In več kaj, Fran: jaz pojdem z vama. To bo mati gledala!«

Vejvara je pozneje pripomnil, da bi morali takoj jutri mamici pisati, toda Pepica je temu nasprotovala. Hotela je počakati, da bo lahko popolnoma gotovo naznanila dan svojega prihoda. Za sedaj so sklenili, da mojster Kondelik napiše ženi odgovor na današnje pismo, da naj ne bo otožna, da bo kmalu bolj vesela, samo da se vreme pre-

drugači, da bo gotovo do nedelje krasnejše, ker je v četrtek nov mesec in da jo mogoče v nedeljo obišče. Toda o Pepici in Vejvari niti besedice. Samo toliko je bilo mojstru dovoljeno pripomniti, da je Pepica do sedaj v Pragi, da je svoj odhod odložila, ker tudi čaka lepšega vremena in da pojde iz Prage najbrže šele v nedeljo.

Da ne bi oče ničesar pokazil, je Pepica predlagala, da napiše Vejvara takoj koncept in da oče doma to prepiše. Zgodilo se je. In ko je Vejvara bral, kar je napisal, je bil mojster Kondelik zelo zadovoljen.

»Glej, glej, Fran«, je rekel, »dobro je, ako ima človek v rodbini koncipista. Vselej sem rekel: juristi so z vsemi »žavbami« namazani. Tole bo mater spravilo za nekaj časa v boljšo voljo, učena ne bo postala zaradi tega, in šele, ko odidemo, ji pošljemo pismo, da jutri priromamo. Jaz se veselim, kako bo mati debelo gledala!«

Mojster si je mel roke, prijel je vrček in je pošteno potegnul.

Ko je tako kazal svoje veselje in radost nad bodočim svidenjem, ga je Pepica gledala in v njenih očeh se je čudno zasvetilo, kakor bi se spomnila na nekaj posebnega. Res ji je prišlo nekaj v glavo. In ko je oče postavil kozarec, je tlesnila naglo z rokami in je zaklicala vsa vesela:

»Oče, jaz vem še nekaj boljšega! Mi ne bode mo mamici sploh nič pisali. Snidemo se, pojdemo, in naenkrat se vstavi pred gozdarsko hišo voz in mi zlezemo iz njega. Najprej ti, potem Vejvara in slednjič jaz. Tega ne bo mamica nikdar pričakovala, to bo presenečenje!«

Mojster Kondelik je široko odprl usta.

»Punca! Tristo vragov — saj imaš prav!«

Toda naenkrat je postal resen.

»Mislite, da ne bi vsled velikega veselja zadel mater kap?«

Vejvara je menil, da se to ne more zgoditi, da je kap vsled veselja po statistiki magistratnega zdravstvenega urada zelo redka, pravzaprav se sploh ne spominja, da bi imeli na tabelah tudi kak tak vzrok smrti, in najbrže se to baje zgodi v slučaju, da zadene kdo glavni dobiček in to šele, kadar pade na srečko stotisoč goldinarjev. Za manjšo svoto se kap ne zmeni. In ker se tu ne gre za dobiček, se tudi ni treba bati.

»In slednjič, oče«, je rekla Pepica resno — toda oči so ji pri tem prekanjeno igrale — »sploh še ni gotovo, ako bo mamica tako zelo vesela, ko te zagleda —«

»Ali te bom počil, čenča!« je zaklical mojster.

Ob enajstih ponoči se je končal pogovor v najboljšem razpoloženju. Pusto jutranje razpoloženje je bilo popolnoma pozabljeno. In ko je mojster stopal proti domu, je gledal pazljivo na nebo, če se bo kaj obrnilo na bolje in se je natihoma smejal, kako presenečenje čaka Betko. Samo da bi bila že nedelja!

XXXI. Nepričakovano presenečenje.

Oo onega trenutka, ko je postal gospod Kondelik začasen udovec, se je mojstru zdelo, kakor bi se bil dan podaljšal za štiriindvajset ur. Tako počasi mu je potekala doba ločitve od drage in zveste gospe Beti. Toda še dalj časa nego vsi dosedanjí tedni njegovega samotarstva, je trajal poslednji teden, ki ga je ločil od mile družice.

Do nedelje, na katero se je vstanovil skupni odhod do gozdarske kočice daleč v Črnem lesu, je živel mojster prisiljeno, neizogibno, pusto življenje, katerega se je slednjič privadil, kakor se privadi jetnik svoje ječe. Toda sedaj, ko je bil vstanovljen dan, ko zopet zagleda gospo, jo objame, poljubi in se z njo ljubeznjivo pogovori, je bil poln podobne nestrpljivosti, ki se polasti jetnika, kateremu je ječar naznanil, da ga čaka čez en teden amnestija. Zavest, da mora sedeti še pet let, že davno prej odmrjenih, ga napravi čisto malomarnega. Toda novica, da bo čez en teden izpuščen, napravi, da se mu začne tresti vedno in neprenehoma vsaka žilica, vsak živec in to tresenje postaja vedno večje, čim bližje je dan rešitve.

V podobnem položaju je bil mojster Kondelik od pondeljkevega jutra. Danes teden, popoludne, najdalje do večera, zagleda zopet Betko! Kako dolg rok! Ko bi bil že večer, in večer jutrajšnejga dneva, pojutrajšnjega — — — Veselil se je svidenja z ženo kakor otrok in v tej nestrpní želji po njej je napravil nekaj, kar delajo tudi samo otroci, ki ne morejo dočakati počitnic, praznikov ali svetega večera. Dobil je v papirni torbi pod zrcalom kos krede in je načrtal na vrata spalnice šest črt. Vsaki večer bo eno zbrisal. Tako bo imel pred očmi določno in nezmotljivo mero časa, sliko poti, po kateri se ženi približuje. Ko bi ostala samo še ena, poslednja črta!

In ko je v pondeljek zvečer oslinil prst, da zbríše prvo, je bil žalosten, ker ne more zmazati dveh. Še pet jih ostane!

Toda kakor je bil nestrpljiv glede svidenja, tako je tudi vedno skrbel in se bal, ali mu bo zadostoval ta teden, da se k odhodu pošteno pripravi in uredi vse, da bi mogel ostati potem kaka dva ali tri dni pri Betki. Letal je po hišah, kjer so slikali njegovi ljudje, povedal, kaj mora biti gotovo ta teden in s čim se mora pričeti takoj po nedelji, in prinašal je delovodji cele strani opazk.

»Moram iti k ženi«, mu je pojasnjeval, »peljem tja hčer — ne smem ničesar pozabiti, da se ne bi kje vstavilo, ako se ne bi vrnil v nedeljo... Le spomnite se na vse in me vprašajte, ako se ne bi sam domislil.

Niti opazil ni v tej razburjenosti, kako se mu je delovodja večkrat postrani nasmehnil, ko mu je te besede ponavljal.

Razun tega pa je bila še druga skrb. Ne more obiskati Betke s praznimi rokami. Spomnil se je na opazko v njenem poslednjem pismu in na vse druge v prejšnjih, česa se tam na kmetih ne dobi in prinašal je domov, česar ga je bila prosila in še druge stvari, katerih ni omenila.

Vsak dan je bil sedaj pri Vejvarovih, vsak večer, včasih je prišel tudi dvakrat, tudi dopoldne.

»Kaj praviš k temu, Pepica, ko bi prinesli mamici kos praške svinjine — gotovo ji je dolgčas po nji tam na deželi?«

Pepica je pritrdila in mojster je takoj zjutraj zgodaj hitel k svojemu mesarju in kupil dve veliki gnjati.

»Maslo in jajca kupi Katinka v soboto zjutraj«, je rekel mojster, ko je prišel drugič k hčeri, »da prinesemo to materi sveže. Pojdimo rajši s poznejšim vlakom, takole ob desetih, da bo lahko šla Katinka na trg.«

»Saj si pisal mamici, da prideš šele v nedeljo, oče«, se je spomnila Pepica.

Mojster Kondelik se je zvito nasmehnil in tlesnil s prsti.

»Napisal, punca, napisal. Toda to je ravno moje presenečenje. Mati me bo pričakovala šele v nedeljo, veš, in mi bomo prišli kar naenkrat že v soboto — no, kaj praviš?«

Pepica je bila zadovoljna, toda če bo mogel iti tudi Vejvara v soboto, je drugo vprašanje. Mojster je rekel, da Vejvara mora iti, da mu gospodje predstojniki morajo dovoliti, če ne gre on sam — Kondelik — magari k gospodu županu. Tega ni bilo treba. Vejvara si je izprosil dopust za tri dni sam, začeniši že v soboto.

Tako je bilo torej vse v redu, in mojster Kondelik je zopet znašal stvari skupaj. Sardine, citrone, salame — tako da je bil tega doma že polna torba. V petek zvečer ga je Pepica spomnila, da bi morali prinesiti mamici tudi črešnje.

»Imaš prav«, jo je zahvalil oče za misel, »te ne rasto v gozdu.«

In v soboto zjutraj je šla Katinka z največjim košom na trg. Bilo je sicer šele sedem, brzovlak je šel do Broda šele po poldvanajstih, toda Kondelik je umiral od skrbi, če se vrne Katinka o pravem času, da ne bi vlak odšel.

Prišla je ob pol devetih in se je krivila pod težkim tovorom. Prinesla je svežega masla, surovega masla, telečjo kito, nov krompir, govej jezik, črešnje, zelenjavo — kakor da ne bi imel njen koš dna. Videlo se je, da je bila torba gospoda Kondelika skoro napolnjena in da današnji prirastek ne more iti več vanjo. Nič drugega ni preostajalo, kot vzeti na pot tudi koš z vsemi stvarmi. Katinki je naročil, naj zveže pokrov z vrstico in Katinka je izvršila to naročilo tako natančno, da je bila prtijaga gospoda Kondelika podobna svežnju vrvi.

Ob pol enajstih, ko je vse omare zaklenil in spustil rolete na oknih, je poslal gospod Kondelik po izvoščka, ob enajstih je bil na kolodvoru, ob četrta na dvanajst je stal s prtijago in voznim listkom na peronu in je bojazljivo gledal nazaj v čakalnico, kdaj se prikažeta Vejvara. Ni mu prišlo na um, kaj bi napravil, ako bi se jima primerila kaka nezgoda, ako bi zamudila. Toda čez pet minut je

prišel mladi par in Kondelikovo obličje se je razjasnilo.

Nekaj časa nato so sedeli vsi v kupeju tretjega razreda obloženi s torbami, koši, torbicami in s škatljo za klobuke, kar se razume samo ob sebi. Petič je že vprašal mojster sprevodnika: »Ali sedimo v pravem vlaku, ki gre proti Brodu?« In Pepica je potegnila mojstra za rokav: Ampak oče, saj se nam bo še smejal — seveda sedimo v pravem.«

»Zakaj bi se smejal!« je rekel mojster. »Jaz nisem sprevodnik, jaz se ne vozim vedno kakor on — in bolje je vprašati kot da bi nas peljali bogve kam!«

Toda ko je slednjič drdral vlak proti Karlinu, se je obraz gospoda Kondelika zelo razjasnil, oči so se mu smejale, in mojster si je mel roke in je veselo ponavljal:

»To bo naša mati gledala — to bo gledala, ko bomo prijadrali!«

Vejvara je gledal v zadregi po prtijagi, katere je bilo polno nad glavami in poleg na sedežih in je pripomnil:

»Samo kam bomo vse to spravili, oče. Na tehtnico sva dala tudi velik Pepičin kovček.«

»Na voz, Vejvara, na voz«, je odgovoril Kondelik. »Le ne skrbite za to. V poštini voz ne bi mogli iti in pošta sploh ne prihaja k temu vlaku. Preskrbimo si voz — bodite brez skrbi...«

Vlak je pihal, sopel, drdral, mojster je bil vesel, da se nikjer ne vstavi. Tem preje bo pri Beti. Pri hitri vožnji niso niti zapazili, da je začelo zunaj pršiti, toda ko so v Češkem Brodu zlezli z voza, je že precej lilo. Kondelik in Pepica sta ostala v čakalnici na straži pri prtijagi, Vejvara je šel v mesto, da dobi voz. Črez pol ure je pridržala starodavna kočija z veliko streho. Naložili so vanjo, kar je moglo iti noter razun njih, kovček so privezali zadaj, izvošček je švignil z bičem po konjih, čez nekaj časa so imeli popotniki Brod za seboj in voz je drdral po cesti proti Črnemu Kostelcu. Deževalo je, da se je kadilo iz zemlje, toda Kondelikova dobra volja ni zginila.

»Naj dežuje«, je rekel potrpežljivo. »Bolje danes nego jutri, ko bomo hodili z materjo in s teto. Sicer pa ne bo dolgo trajalo. Takele plohe kmalu ponehajo. In mi smo na suhem.

Da bi se doborega prepričal, če je na suhem, je odpel mojster ob strani kožnato plahto in se je ozrl ven. Zagledal je neroden voz, ki je bil ravno tako zagnjen in katerega je vlekel mršav konj. Voz je drdral mimo njih v nasprotni smeri, od Kostelca proti Brodu.

»No, vidite«, je rekel, »nismo sami v tej puščavi. Tudi tu se nekdo pelje. Hujše je, kdor mora iti peš. In slednjič — čez poldrugo uro smo v Kostelcu, to se pravi pri naših, samo malo se bomo vstavili v mestu, da pokosimo...« (Dalje.)

Prilika!

664 6-4

Prilika!

Nakup za božič in novo leto.

Največja izbira čevljev za gospode, dame in otroke, dalje gamaš, galoš, čevljev za turiste, za telovadbo in rokavice. — Kdor kupi blaga za 10 K, dobi par rokavic zastoj. — Odličnim spoštovanjem **Štefan Strašek**, Celje, Kovaška ulica 3.

Za novo leto

priporoča trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem

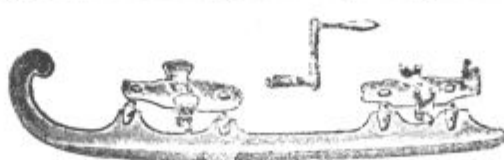
Goričar & Leskovšek, Celje.

Svileni, barvani in krep papir v vseh barvah, podobice za jaslice, narejene jaslice, zlato peno, barvo za mah, perje za cvetlice, žico itd. itd.

Dopisnice za novo leto

v največji izbiči po najnižjih cenah. — Okraski za božično drevo in umetne cvetlice. — Kasete, albumi za poezije, slike itd. v veliki izbiči.

177 88-88

priporočam

Za novo leto

TRADE-MARK.

gramofone

in slovenske plošče z najnovejšimi posnetki, nadalje pisala, drsalke, otroške sanke, samovare, čajne opreme ter vsakovrstne hišne in kuhinjske predmete, **stojala za božična drevesca.**

647-8

Peter Majdič, veletrgovina „Merkur“, Celje